

Teldunýtsla hjá börnum og ungum – innan og utan skólans gátt

KT-varðaðútbúgvingin 2003/04
Verkætlanin
Ingolvur Gunnarson og Edvard Nielsen

Innihaldsvirlit:

1. Inngangur	s. 2
2. Fyrirreiking av skúlavitjanum	s. 2
3. Spurnarblaðið	s. 2
4. Vitjaðir skúlar, flokkar og næmingar	s. 7
5. Viðgerð av spurnarblaðnum	s. 8
5.1 Hvør hevur teldur og hvussu nógvar	s. 8
5.2 Nær brúka næmingarnir teldu heima	s. 9
5.3 Hvat brúka næmingarnir telduna heima til	s. 10
5.4. Brúk av teldu til heimaarbeiðið	s. 13
6. Brúk av alnótini heima	s. 13
7. Chat og chatvanar hjá næmingunum	s. 14
8. Hvat hava næmingarnir av tólum í egnum kamari	s. 16
9. FirstClass	s. 17
10.	

1. Inngangur

Teldan er vorðin ein meira og meira integreraður partur í gerandisdegnum hjá okkum øllum, ikki minst hjá teimum ungu og börnunum, har teldan er eitt "must" bæði innan og utan skólans gátt.

Í nútíðar samfelagnum er tað næstan eitt krav, at vit kenna til og duga at brúka teldu og aðrar elektroniskar samskiftismiðlar. Tað, sum fyri bara nøkrum fáum árum síðan var óhugsandi og veruleikafjart, er í dag ein heilt nátturligur partur av daglig degnum hjá okkum. Børnini og tey ungu hava á ein ella annan hátt tikið tað nýggja til sín, og man stórsti parturin av teimum hava atgongd til og nýta teldu og aðrar samskiftismiðlar hvar tey enn eru stódd. Teldan er, stórt sæð komin inn hvørt heim og hvønn skúla og verður hon nýtt sum partur av undirvísingini.

Endamálið við hesi verkætlan er at kannað og kortleggja brúk, atferð og vanar viðvíkjandi teldu hjá börnum og ungum, heima og í skúlanum. Vit hildu, at tað hevði verið áhugavert at funnið útav, hvussu børn og ung hava tikið telduna til sín, og í hvussu stórum vavið teldan verður nýtt til spæl, undirhald, sum partur av undirvísingini, teldupost, chat og alnót.

Fyri at náa endamálinum varð avgjørt, at gera eina spurnarkanning millum ung og børn á á skúlum kring landið, eisini valdu vit at vitja tvey ymisk flokstrin. Við hesum fáa vit dimensjónirnar

- geografiskt
- við kynsbýti
- við aldursbýti

2. Fyrirreikinging av skúlavitjanum

Vit valdu aldursbólkar 5. flokk og 9. flokk til at svara spurnarbløðunum

- 5. flokk valdu vit, tí vit mettu, at tey samstundis sum tey enn eru børn, nøkunlunda eru før fyri at lesa, skilja og svara einum spurnarblaði.
- 9. flokk valdu vit, tí at tey eru so mikið tilkomin, at tey í størri mun hava gjørt sær sjálvstøguðar meiningar um teldur, - teldum og teldubrúki sum part av undirvísing-/skúlamentanini og samfelagsmentanini sum heild.

Spurnarkanningin er býtt upp í tveir partar

- teldunýtsla heima
- teldunýtsla í skúlanum

Sum áður nevnt, gjørdu vit av, at vit skuldu fara út á skúlar við spurnarblaðnum, eisini valdu vit at vera fysiskt til staðar í hvørjum flokki har bløðini vórðu svaraði, hetta tí, vit sjálvir vildu greiða næmingunum frá spurnarblaðnum, og vera til staðar um spurningar stungu seg upp, fyri at minst móguligar misskiljingar skuldu koma fyri, - serliga mettu vit hetta hava stóran týðning í 5. flokkunum.

Ætlanin hjá okkum var at vitja skúlar í øllum landinum, men grunda á, at hesin framferðarháttur er sera tíðarkrevjandi í mun til fríggjadagin ið var hjá okkum at ráða yvir, eins og 9. flokkar vóru í praktikk hesa tíðina, førði hetta við sær at vit ikki náddu hesum málið og vóru tí noyddir at velja og velja frá. Tí valdu vit at sýggja burtur frá skúlunum sunnanfjørðs.

Vit settu okkum í samband við leiðslur á útvaldum skúlum, um móguleiki var fyri at vitja teir, síðan varð tíð ásett.

Næmingarnir í hvørjum einstøkum flokki finga at vita hvønn dag og tíma vit møttu, soleiðis at teir kunnu vera fyrireikaðir til hetta.

3. Spurnarblaðið

Spurnarblaðið er eins til báðar bólkar (5. og 9. flokk), hetta kann sjálvandi vera bæði ein styrki og ein veikleiki, men hetta valdu vit, fyri beinleiðis at kunna samanbera svørini. Næmingarnir skulu stórt sæð bara seta krossar úr fyri hvørjum spurningi, tó so, til nakrar spurningar hava tey móguleika at gera viðmerkingar

Ovast á spurnarblaðnum skulu tey skriva, hvørjum skúla og hvørjum flokki tey ganga í, og um tey eru drongur ella genta. Spurningarnir frá nr. 3 til og við 23 eru viðvíkjandi teldubrúkinum heima, og frá nr. 24. til 33 um nýtsluna í skúlanum. Sjálvt spurnarblaðið sær soleiðis út:

Spurnarkanning

Teldunýtsla hjá skúlanæmingum 2004

1. **Skúli:** _____ **Flokkur:** _____

2. **Drongur:** **Genta:**

Teldunýtsla heima (spurningar.3-16)

3. **Hava tit teldu heima ?**

☐	Ja, fleiri	Tal: <input style="width: 50px;" type="text"/>
☐	Ja, eina	
☐	Nei	

4. **Um tit ekki hava teldu, hefur tú tó möguleika at sleppa framat eini teldu ?**

☐	Ja
☐	Nei

5. **Hvør eigur telduna tú brúkar ?**

☐	Eg sjálv/ur
☐	Foreldur míni / húski
☐	Onnur (familia/vinfólk)

6. **Hvussu nógv sleppur tú at brúka telduna ?**

☐	So nógv sum eg vil
☐	So nógv sum foreldur míni loyva
☐	Tá ið onnur ikki brúka hana
☐	Við avmarking frá foreldrum

7. **Hvat brúkar tú telduna til (ikki Playstation/X-Box osv.) ?**

Spøl:	☐ Nógv
	☐ Nakað
	☐ Als ikki
Tekstviðgerð:	☐ Nógv
	☐ Nakað
	☐ Als ikki
Rokniark:	☐ Nógv
	☐ Nakað
	☐ Als ikki
Ljóðforrit:	☐ Nógv
	☐ Nakað
	☐ Als ikki
Mynda- og tekniforrit:	☐ Nógv
	☐ Nakað
	☐ Als ikki
Heimasíðugerð:	☐ Nógv
	☐ Nakað
	☐ Als ikki
Onnur forrit:	☐ Nógv
	☐ Nakað
	☐ Als ikki

8. Hvussu nógv brúkar tú internetið heima ?	☐	Ja, stórt sæð hvønn dag
	☐	Ja, umleið 2 - 3 ferðir um vikuna
	☐	Eina ferð um vikuna ella minni
	☐	Als ikki

Um tú ikkj brúkar internetið heima, far so víðari til spurning nr. 15

9. Hvat brúkar tú internetið til ?	☐	Til lektihjálp
	☐	Skaffa mær upplýsingar við
	☐	Teldupost
	☐	Downloada tónleik/filmir/spøl v.m.
	☐	Chatta við
	☐	Surfa
	☐	Annað - hvat? _____

10. Brúkar tú FirstClass?	☐	Ja
	☐	Nei

11. Um ja, hvat brúkar tú FirstClass til ? (møguleiki at seta fleiri krossar)	☐	Teldupost
	☐	Chat
	☐	Kalendara
	☐	Annað - hvat ? _____

12. Hvussu dámar tær FirstClass skipanina ?	☐	Væl
	☐	Toluliga
	☐	Illa

13. Um tú chattar á internetinum, brúkar tú mest ? (møguleiki at seta fleiri krossar)	☐	FirstClass
	☐	Messenger
	☐	Faroese Chat
	☐	Onnur chattrúm - hvørji ? _____

14. Hvat hugtekur teg við at chatta ?	☐	Chatta við vinir og kenningar
	☐	Við næmingar / flokkar í øðrum sk
	☐	Ungdómur við somu áhugamálum
	☐	Fáa nýggjar vinir
	☐	Vera loyniligur
	☐	Tvætl og fjas

15. Brúkar tú telduna heima til skúlauppgávur ?	☐	Ja
	☐	Nei

Um nei til spurning 15, nýtist tær ikki at svara spurningi 16

16. Hvussu nógv og í hvørjum lærugerinum brúkar tú telduna heima?	
Í føroyskum:	☐ Brúkt telduna til heimaarb. seinastu vikuna
	☐ Brúkt telduna fyrri 2 - 4 vikum síðani
	☐ Longri síðani
Í donskum / enskum / týskum:	☐ Brúkt telduna til heimaarb. seinastu vikuna
	☐ Brúkt telduna fyrri 2 - 4 vikum síðani
	☐ Longri síðani
Í rokning / alisfr. / evnafr.:	☐ Brúkt telduna til heimaarb. seinastu vikuna
	☐ Brúkt telduna fyrri 2 - 4 vikum síðani
	☐ Longri síðani
Landal./ náttúru og tøkni lívfr./søgu:	☐ Brúkt telduna til heimaarb. seinastu vikuna
	☐ Brúkt telduna fyrri 2 - 4 vikum síðani
	☐ Longri síðani
Øðrum lærugreinum:	☐ Brúkt telduna til heimaarb. seinastu vikuna
	☐ Brúkt telduna fyrri 2 - 4 vikum síðani
	☐ Longri síðani
17. Um tú spælir spøl (telda / PS / X-box), spælir tú tá oftast ?	
☐ Einsamøll /einsamallur	
☐ Saman við vinum	
18. Um tú spælir saman við vinfólki/øðrum, hvørji spøl spæla tit ?	

19. Hvat eigur / hevur tú inni á tinum egna kamari ?	
☐	Teldu
☐	X-box / Playstation
☐	Sjónvarp
☐	Video
☐	DVD-spælara
☐	Stereo-anlegg
20. Hevur tú tína egnu fartelesfon ?	
☐	Ja
☐	Nei
21. Hvat merki er fartelesfonin ?	

22. Hvat brúkar tú fartelesfonina mest til ?	
☐	Samtalur
☐	Sms
☐	Spøl
☐	Annað, hvat?
23. Hevur tú tína egnu heimasíðu ?	
☐	Ja
☐	Nei

Teldunýtsla í skúlanum

<p>24. Heldur tú at tað eru nóg nógvar teldur á skúlanum ?</p>	<p>☐ Ja ☐ Nei Viðmerkingar: _____ _____</p>
<p>25. Eru teldurnar á skúlanum:</p>	<p>☐ Góðar / skjótar ☐ Kunnu brúkast ☐ Vánaligar /seinar ☐ Óbrúkiligar</p>
<p>26. Er internetsambandið á skúlanum:</p>	<p>☐ Gott ☐ Kann brúkast ☐ Vánaligt Viðmerkingar: _____ _____</p>
<p>27. Hvussu nógv brúkar tú teldu í skúlanum ?</p>	<p>☐ Hvønn skúladag ☐ 3 - 4 ferðir um vikuna ☐ 1 - 2 ferðir um vikuna ☐ Av og á ☐ Ongantíð</p>
<p>28. Er teldundirvísing lærugrein í tykkara flokki ?</p>	<p>☐ Ja <input type="text"/> tímar um vikuna ☐ Nei</p>
<p>29. Um ja til spurning 28, lærur tú nógv hesar tímar ?</p>	<p>☐ Ja ☐ Nei Viðmerkingar: _____ _____</p>
<p>30. Í hvørjum lærugreinum brúka tit teldu ?</p>	<p>☐ Føroyskum ☐ Donskum / enskum / týskum ☐ Rokning / alisfr. / evnafr. ☐ Landalæru / søgu / nátt.og tøkni / lívfr./ ☐ Øðrum lærugreinum</p>
<p>31. Heldur tú lærararnir duga væl í teld / teldundirvísing ?</p>	<p>☐ Ja ☐ Nakrir duga væl ☐ Ov fáir duga væl ☐ Vánaligir Viðmerkingar: _____ _____</p>

32. Brúka tit teldurnar í skúlanum nóg til spøl ?	☐	Ja
	☐	Nei

33. Nær heldur tú, at telduviðuskiftini eru perfekt á tínum skúla ?

4. Vitjaðir skúlar, flokkar og næmingar

Skúlarirnir og flokksstigini vit valdu at vitja við spurnarblaðnum, síggja vit í talvuni niðanfryi:

Skúlar	tal av 5. flokkum	tal av 9. flokkum
Eysturskúlin		1
Hoyvíkar skúli	2	
Sankta Frans skúli	2	
Kommunuskúlin	2	5
Argja skúli	2	1
Skúlin á Ziskatrøð	2	4
Skúlin við Ósáanna	1	1
Fuglafjarðar skúli	1	3
Oyndarfjarðar skúli	1	
Miðvágs/Sandavágs skúli	2	2
Flokkar íalt	15	17

Talva 1

Um vit býta talið av spurdu næmingum eftir kyni og flokkum, sær tað soleiðis út. (talva 2)

Flokkur/Kyn	Drongur	Genta	Íalt
5. flokkur	117	137	254
9. flokkur	136	129	265
Íalt	253	266	519

Talva 2

Sum sæst í omanfyrirstandandi talvu, so er umboðanin millum kynini og flokkarnar rättuliga eins.

Sambært heimasíðuna hjá Hagstovu Føroya, er samlaðað næmingatalið fyri allar Føroyar á hesum flokksstigum:

- í 5. flokki 793 næmingar
- í 9. flokki 798 næmingar

Hetta merkir, at vit hava spurt 32% av øllum næmingunum í 5. flokki og 33% av øllum næmingunum í 9. flokki í Føroyum. Tá ið talið av teimum spurdu er so stórt, er kanningin, eftir okkara metan, væl umboðandi teldubruk og telduvar næminganna.

Fara víðari frá talvu 2 til talvu 3, síggja vit hvussu nógvir næmingar koma úr hvørjum skúla, á hvørjum flokksstigi teir eru og hvat kyn teir eru.

Spurdir næmingar í mun til skúlar, flokkar og kyn:

Flokkur	Skúli	Drongur	Genta	Íalt
5. flokkur	Argja skúli	14	15	29
	Fuglafj. skúli	11	13	24
	Hoyvíkar skúli	22	18	40
	Kommunuskúlin	14	24	38
	Miðv. / Sandav. Skúli	17	16	33
	Skúlin við Ósánnu	7	9	16
	Oyndarfj. skúli	0	3	3
	Sankta Frans skúli	18	27	45
	Skúlin á Ziskatrøð	14	12	26
5. flokkur íalt		117	137	254
9. flokkur	Argja skúli	17	6	23
	Eysturskúlin	7	10	17
	Fuglafj. skúli	26	22	48
	Kommunuskúlin	42	37	79
	Miðv. / Sandav. Skúli	7	11	18
	Skúlin við Ósánnu	13	12	25
Skúlin á Ziskatrøð	24	31	55	
9. flokkur íalt		136	129	265
Íalt		253	266	519

Talva 3

5. Viðgerð av spurnarblaðnum

Tá ið vit høvdu verið á skúlunum vit høvdu sett okkum fyri at vitja, og fingið spurnarblaðini svaraði aftur, var fari undir at viðgera dáta. Trupuleikin vit fingi, var hvussu vit á skilabesta hátt kundu handfara hetta rúgvusmikla tilfar. Vit avgjørd at at viðgera tilfarið á rokniarkinum Excel, av tí vit kendu nakað til hetta forrit.

Í hesum forriti settu vit fyrst allar spurningarnar inn í x-ásan og hvørt spurnarblaðið í y-ásan. Svarmøguleikarnar settu vit inn við talkodum, sum via eitt sokallað LOPSLAG kann formatera kodirnar til tekst, frá hesum kunna/kundu vit so via pivottabellir gera allar hugsandi tal- og ritmyndir uppá sera stutta tíð.

Av tí at kombinatiónmøguleikarnir til tal- og ritmyndir eru óendaliga nógvar, vóru vit noyddir av velja nakrar av hesum burturúr, fyri at lýsa hvussu næmingarnir hava svara teimum ymsiku spurningunum í mun kyn, aldur og skúla.

5.1 Hvør hevur teldur og hvussu nógvar

Hava tit teldu heima			
	Drongur	Genta	Íalt
Nei	7	10	17
1 teldu	97	117	214
2 teldur	77	80	157
3 teldur	40	41	81
4 teldur	21	10	31
5 teldur	7	5	12
6 teldur	1	2	3
7 teldur	2	0	2
9 teldur	1	1	2
Íalt	253	266	519

Talva 4

Stórt sæð allir næmingarnir, ella 502 av teimum 519 ið spurdir vóru hava teldu/teldir heima, tað vil siga 96,7%. Teir ið ikki hava teldu heima hava teir flestu tó móguleika at sleppa framat eina teldu aðrastaðni.

Teir 17 næmingarnir ið ikki hava teldu heima (sí tavlu 4), hava teir flestur tó móguleika at sleppa framat teldu aðrastaðni, t.d. hjá familju ella vinfólki (sí talvu 5)

	Drongur	Genta	Íalt
Ja	6	8	14
Nei	1	2	3
	7	10	17

Talva 5

Av teimum 502 næmingunum ið hava teldu heima, eiga 167 næmingar sjálvvir teldu, ímeðan talið hjá teimum ið siga telduna hoyra til húskið er 335.

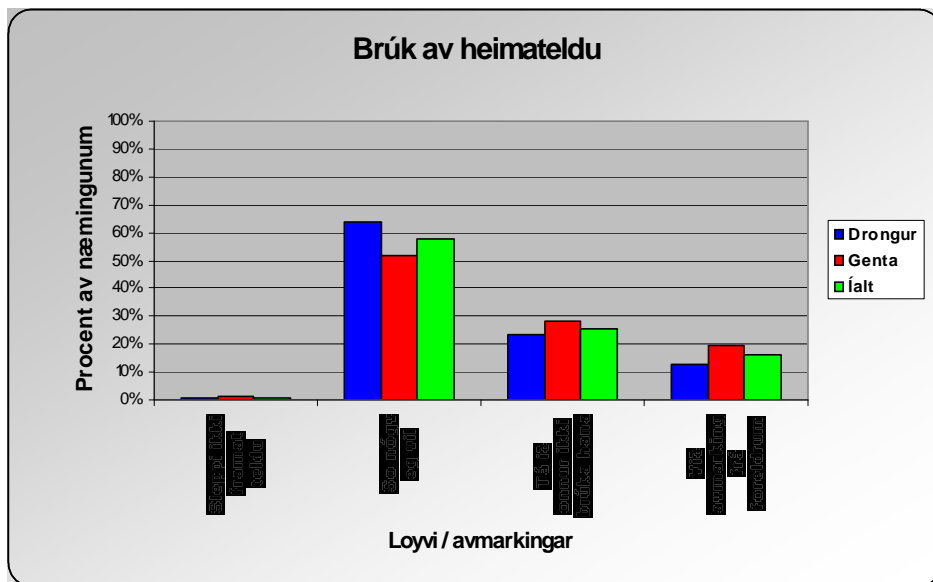
5.2 Nær brúka næmingarnir teldu heima

Viðvíkjandi spurninginum um hvussu nógv næmingarnir sleppa at brúka telduna heima, vísir kanningin:

Talva 6 vísir tal av næmingum, í talvu 7 er hetta uppgjørt í %.

Hvussu nógv sleppur tú framat teldu	Drongur	Genta	Íalt
Sleppi ikki framat teldu	1	3	4
So nógv eg vil	161	137	298
Tá ið onnur ikki brúka hana	59	75	134
Við avmarking frá foreldrum	32	51	83
Íalt	253	266	519

Talva 6

Talva 7

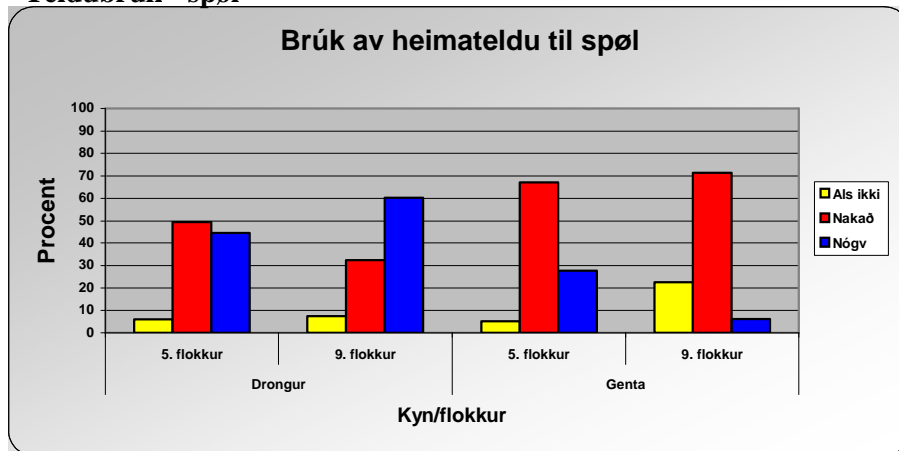
Tað vísir seg, at talið hjá teimum næmingum ið sleppa at sita so nógv framman fyri telduskýggjanum er rættuliga høgt, tó so, og ikki óvantað, er tað dreingirnir ið hava munin, - ca. 2/3 av dreingjunum og 50% av gentunum siga seg kunna sita tað tíð teimum lystir. Hinvegin er talið størri hjá gentunum ið siga seg sita tá ið onnur ikki brúka hana eg við avmarking frá foreldrum.

5.3 Hvat brúka næmingarnir telduna heima til

Tá ið næmingarnir sita við heimatelduna, hvat brúka teir so telduna til. Niðanfyrri eru talvur settar inn til fylgjandi möguleikar:

- Spøl
- Tekstviðgerð
- Rokiniark
- Ljóðforrit
- Mynda- og tekniforrit
- Heimasíðugerð

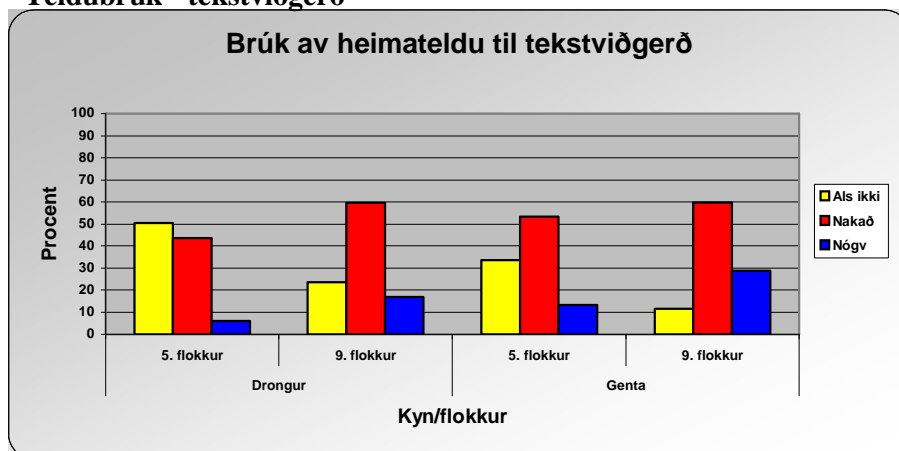
Teldubrúk - spøl

Talva 8

Sum væntað so var teldan mest brúkt til spøl, seliga dreingirnir í spæla nógv og serliga er tað teir eldru dreingirnir, har uml. 60% siga seg brúka telduna nógv til spøl. Yngru dreingirnir eru ikki so langt aftanfyrri . 25 % av 5. flokksgentunum siga seg spæla nógv, hjá eldru gentunum er talið uml. 7%. Hinvegin, so er tað gjøgnungangandi so, at tey ið ikki siga seg spæl nógv, siga seg spæla nakað. Omanfyri 20% av eldru gentunum siga seg slett ikki spæla teldu.

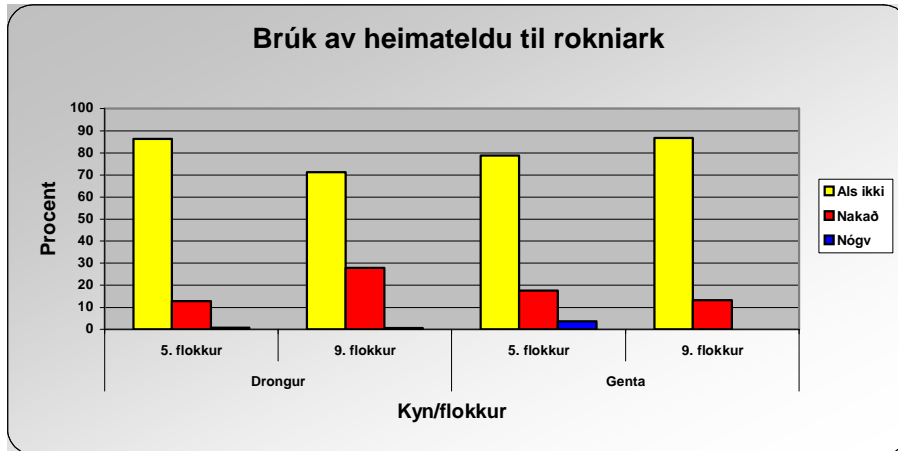
Teldubrúk - tekstviðgerð

Talva 9

Út frá talvu 9 kann m.a lesast, at tað í størri mun eru teir eldru næmingarnir ið brúka telduna til tekstviðgerð, samstundis sum fyrri báðar aldursbólkar eru genturnar ið brúka telduna meira.

Teldubrúk - rokniark

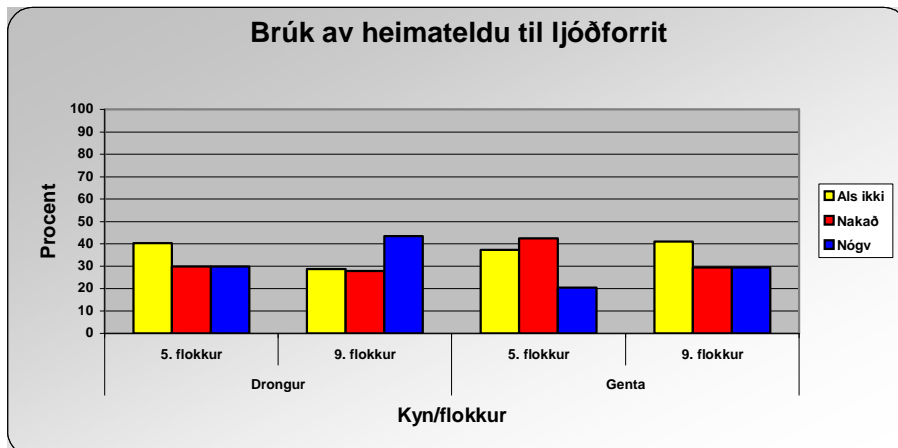

Talva 10

Rokniark verður ekki nógv brúkt heima av næmingunum. Størsta ársókin er helst, at hetta er ekki nakað ein fer í gongd við av sær sjálvum, - skal lærast í skúlanum (seinni síggja vit, at næmingarnir siga seg ekki brúka hetta nógv í skúlanum). Størsta talið er hjá eldru dreingjunum., har beint undir 30% siga seg brúka tað nakað.

Stabbarnir fyri um 5. flokkarnir brúka rokniark, siga at har eru nakrir næmingar av báðum kynum ið siga nakað, og nakrar gentur ið siga seg brúka hetta nógv. Til hetta kann viðmerkjast, at næmingarnir á Sankta Frans skúla eiga allar næmingarnar í hava svara nógv og nakað til henda spurning (Ingolvur hevur lært sínar næmingar at brúkt rokniark í rokning og N/T).

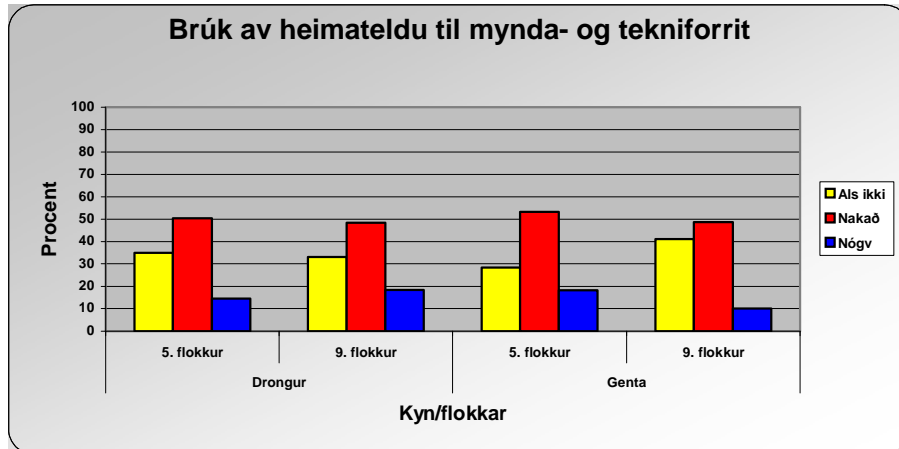
Teldubrúk - ljóðforrit

Talva 11

Stabbarnir í talvu 11, brúk av ljóðforritum, hava eina javnari fordeiling enn tær undanfarnu, bæði viðvíkjandi brúki, kyni og flokkum, tó sæst at dreingirnir 9 flokki brúka hetta meira enn hini.

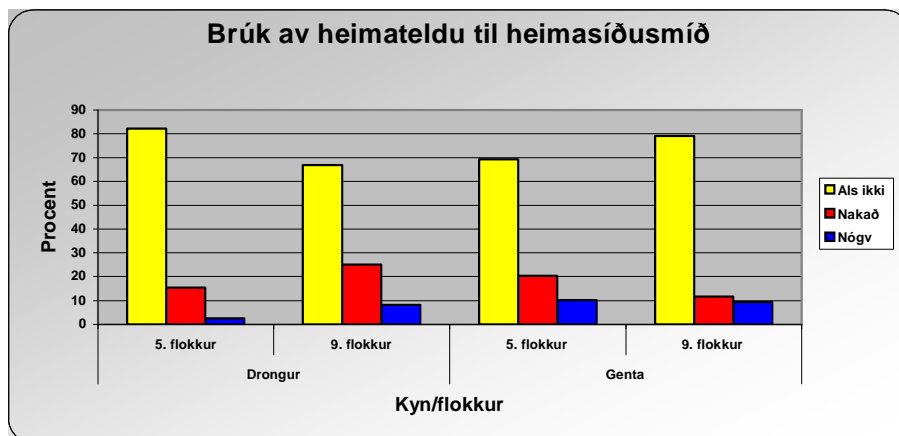
Teldubrúk – mynda- og tekniforrit

Talava 12

kki er stórir munur hvussu nógv næmingarnir brúka mynd- og tekniforrit, fyrri bæði flokstrin og kynsbýti, síggja stabbarnir næstan eins út. Uml. 60% siga seg brúk hesi forrit nakað, ímillum 30 og 40% brúka hetta als ekki og ímillum 10 og 20% brúka hesi forrit nógv.

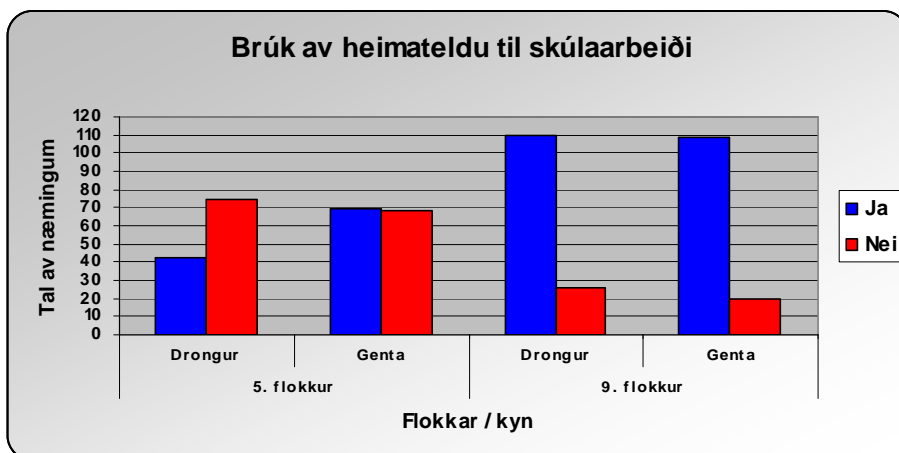
Teldubrúk – heimasíðusmið

Talva 13

Ikki yvirraskandi fyrri okkum, vísri tað seg, at næmingarnir ikkibrúka telduna nógv til heimasíðusmið. Fyrri 9. flokk er talið fyrri tey ið siga seg brúka hetta nakað uml. 25% fyrri dreingir og 10% fyrri gentur. Talið fyrri næmingar á sama flokstrini ið siga seg brúka hetta nógv uml. 10% fyrri bæði kynini. Brúkið, nógv og nakað, í 5. fl. kemur serliga frá einum flokki í Kommunuskúlanum.

5.4. Brúk av teldu til heimaarbeiðið

Talva 14

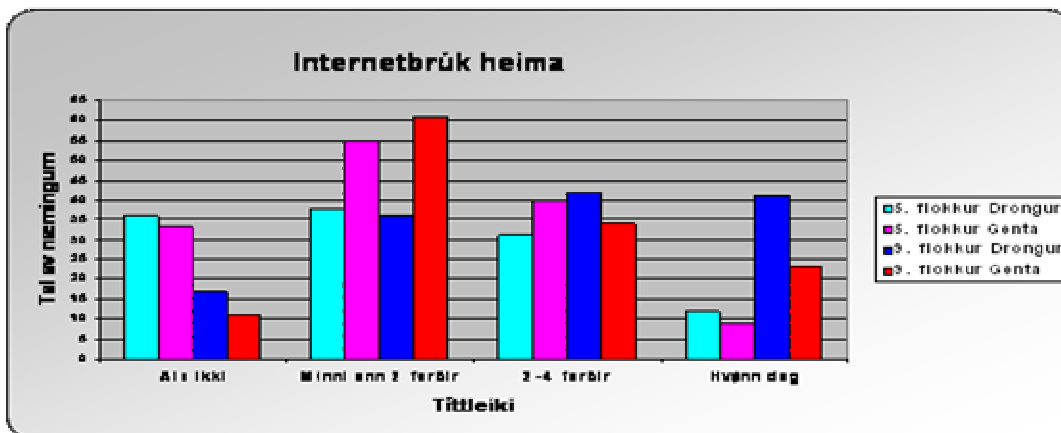
Sum sæst á talvuni omanfyri, so er tað serliga teir eldur næmingarnir ið brúka telduna til skúla-/heimaarbeiðið. Hetta er ikki so løgið, tí teir hava jú fleiri uppgávur at avl. í skúlanum.

Hyggja vit eftir stabbnum hjá teimum yngru, so eru fleiri gentur ið brúka telduna til heimaarbeiðið. Hetta er eisini nakað vit kenna aftur frá okkara egna arbeiðið sum lærarar, - tá ið næmingar skulu lata skrivligar uppgávur, t.d. stílar, so er fleiri gentur sum hava gjørt hesar í t.d. Word, ímeðan fleiri dreingir lata inn eitt skrivihefti.

Vit kundu gjørt eina sundurbýting av, í hvørjum lærugreinum tey brúka teldu til heimaarbeiði og hvussu long tíð tað er síðani fyri tær ymisku lærugreinarnar, men tað lata vit liggja á hesum sinni.

6. Brúk av alnótini heima

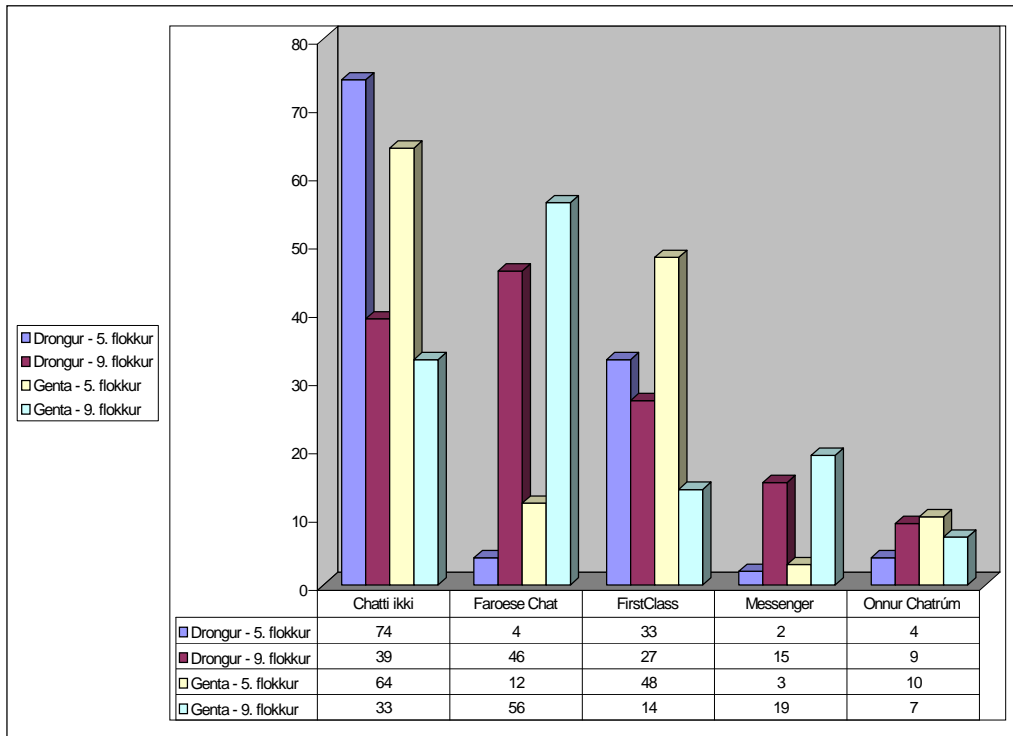
Talva 14 vísir títleikabruk av alnótini heima. Stabbarnir vísa tali av næmingum býtt eftir kyn og flokkum og hvussu ofta tey eru á alnótini.

Talva 115

Her kunnu vit m.a. lesa, at ikki eru nógvir næmingar í 5. flokki ið brúka alnótina hvønn dag, ímeðan fordeilingin er javnari yvir hinar trýggjar móguleikarnar, - als ikki, minni enn 2 ferðir pr. viku, 2-4 ferðir pr. viku. Fyri eldur næmingarnar vísir tað seg, at tað ikki eru nógvir ið als ikki brúka alnótina, - størsti parturin av gentunum eru á nótini minni enn tvær ferðir. Hjá dreingjunum í 9. fl. er fordeilingin javn fordeild yvir móguleikarnar: minni enn 2 ferðir pr. viku, 2-4 ferðir um vikuna og hvønn dag.

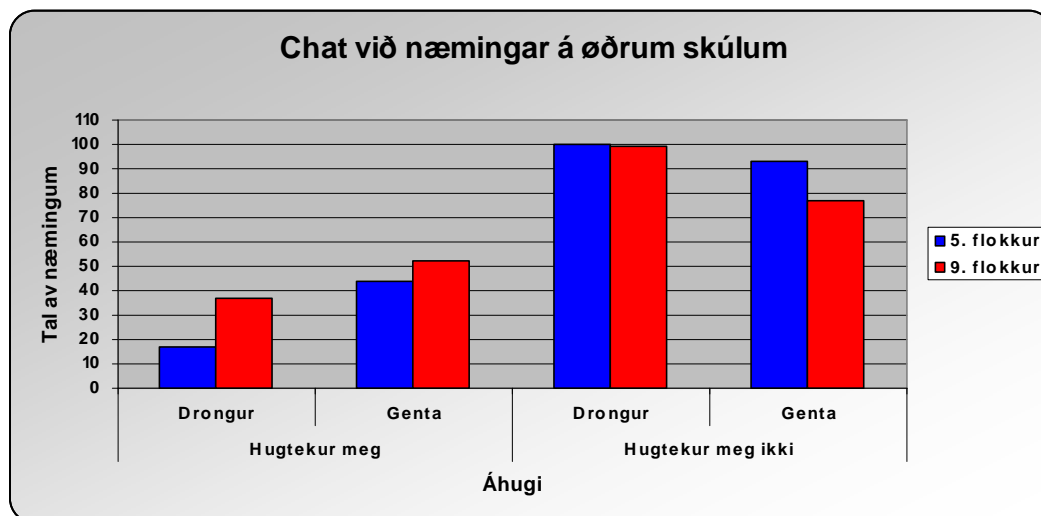
7. Chat og chatvanar hjá næmingum

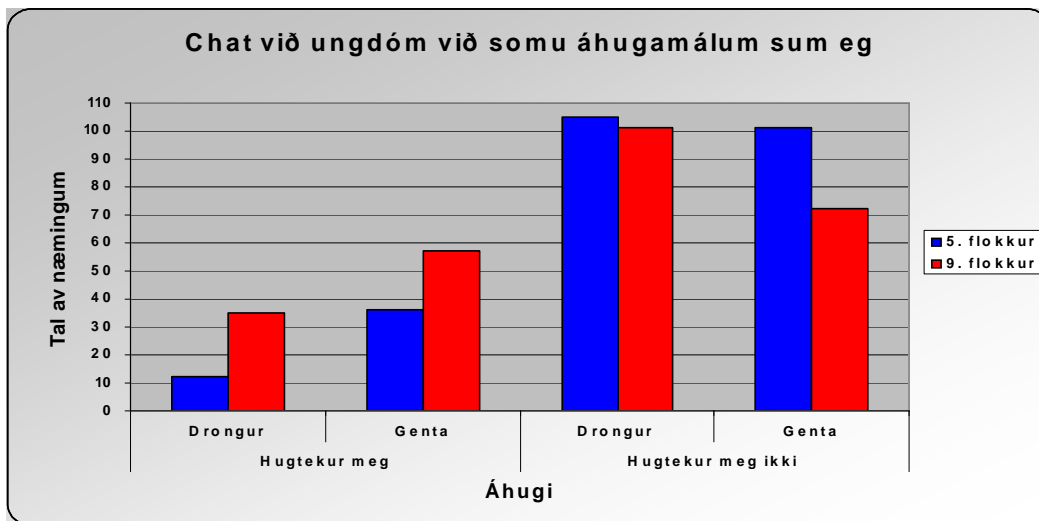
Talva 16

Tað gongur fram á talvuni omanfyri, at tað eru gentur og dreingir í 9. flokki sum eru tey sum chatta mest og serliga chatta tey á Faroese Chat. Í 5.flokkunum chatta fleiri gentur enn dreingir og tá ið tey chatta brúka tey fyri tað mesta FirstClass.

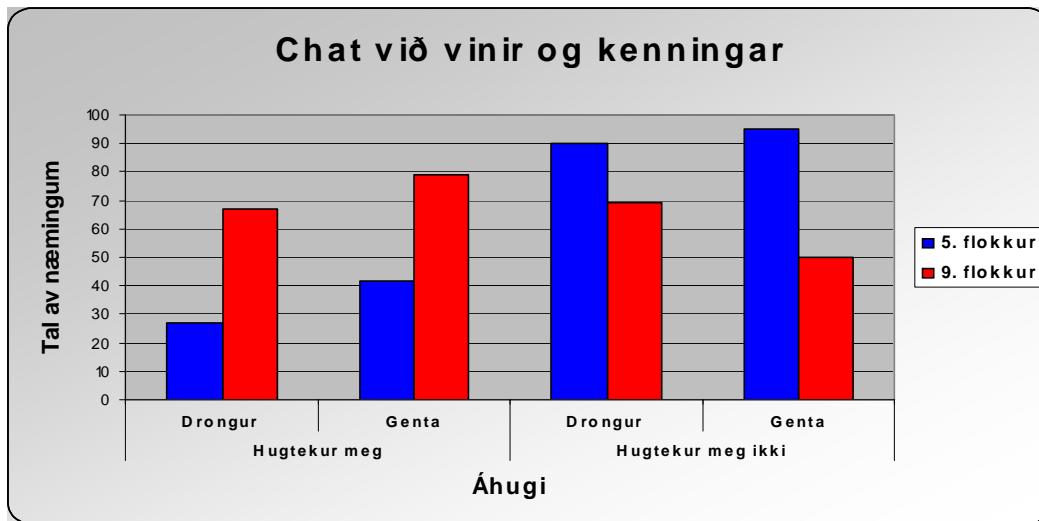
Tá ið næmingum dáma at sita og chatta, hvat er tað ið dregur við heum hátti at samskifta á? Tað royna vit at lýsa við talvunum niðanfyri. Til hesar talvur má viðmerkjast, at allir næmingar eru tiknir við, - bæði teir ið siga seg ikki chatta og teimum sum dáma hetta, eisni hava næmingarnir havt móguleika at seta fleiri krossar fyri hvar áhugin við chat er, tað merkir, at fleiri næmingar ganga aftur í tveimum ella fleiri talvum!

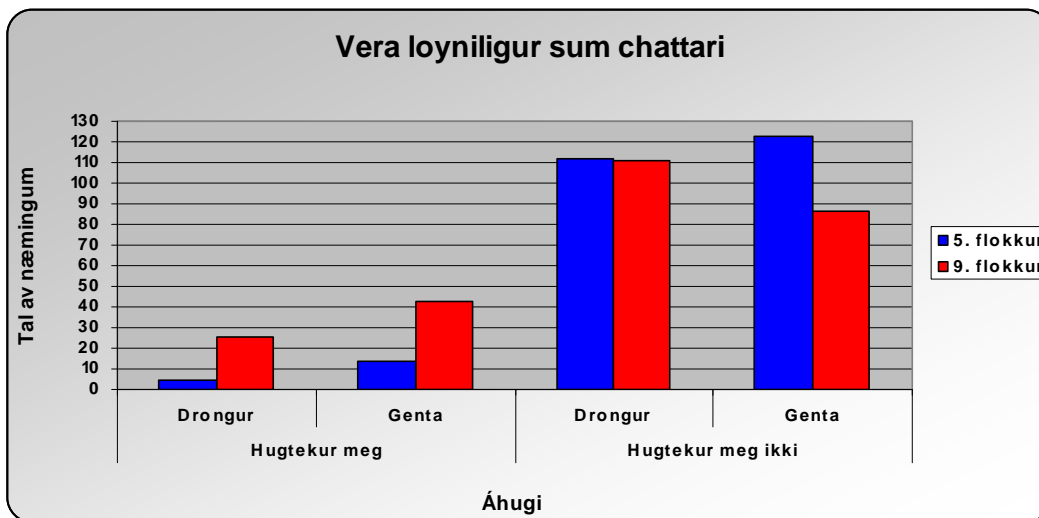
Talva 17

Talva 18

Talva 19

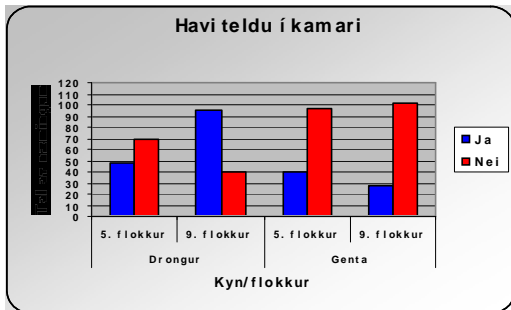

Talva 20

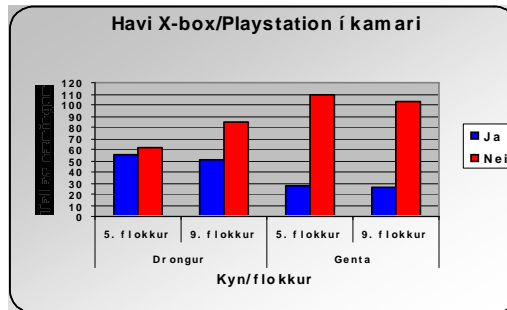
8. Hvat hava næmingarnir av tólum í egnum kamari

Sum eitt kuriosum, valdu vit fáa næmingarnar at svara uppá hvat teir høvu inni á sínum egna verlsi heima við hús. Uttan at koma nærri inn á hesi hetta, lata vit talvurnar niðanfyrri tala fyri seg sjálvar! Eitt ið tó er sjónligt, er at í dreingirnir í flestu førum eru betur ”útgjördir”, enn genturnar, og serliga teir eldru dreingirnir.

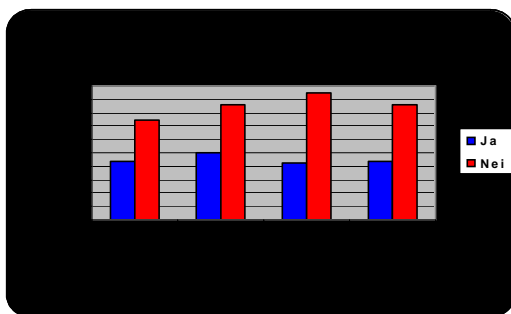
Hvat hava næmingarnir í egnum kamari:

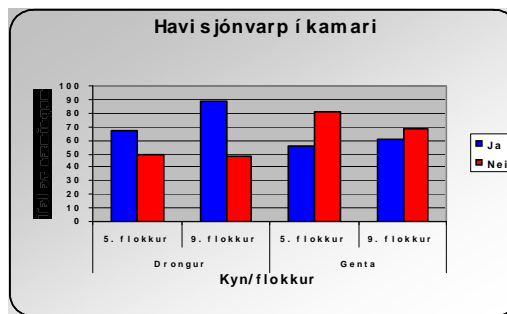
Talva 21

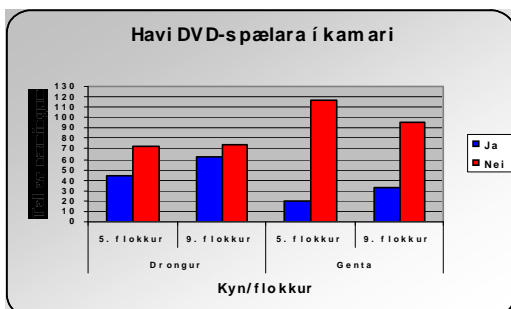
Talva 22

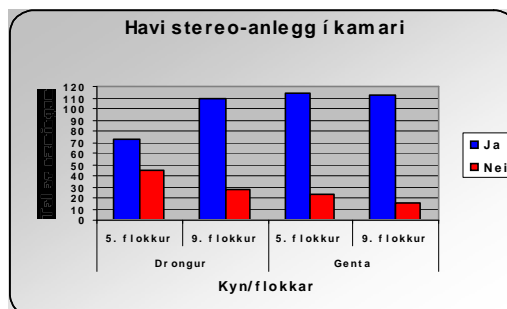
Talva 23

Talva 24

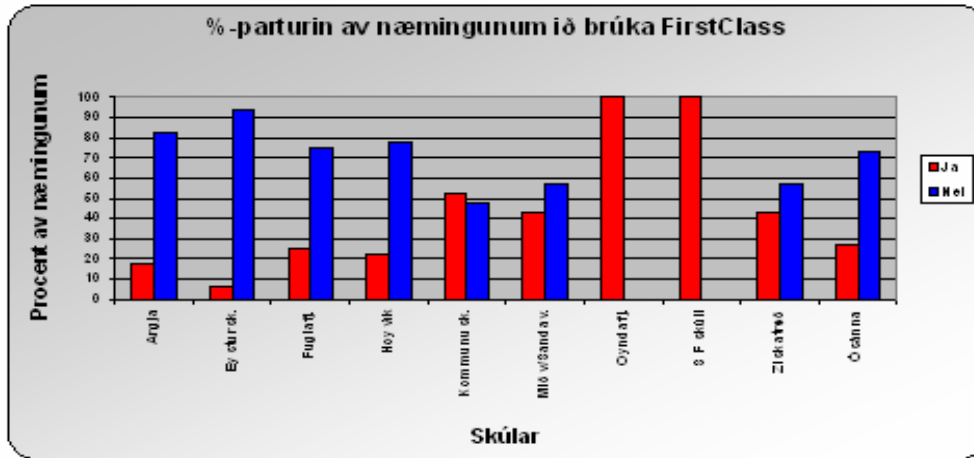

Talva 25

Talva 26

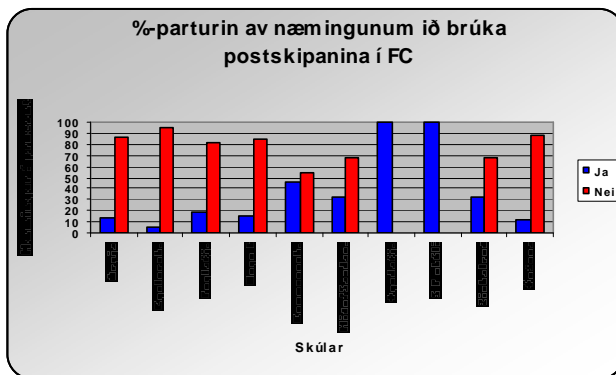
9. FirstClass

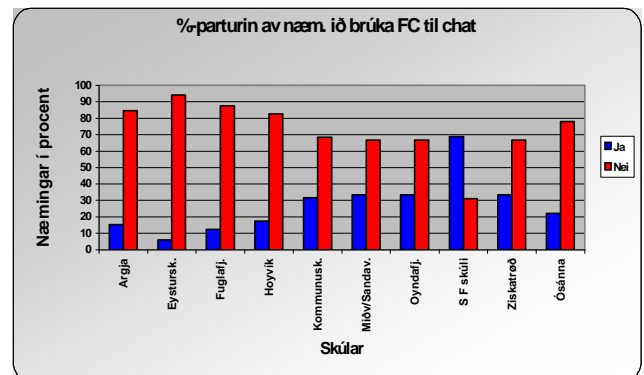
Talva 27

Sum sæst á talvuni omanfyri, so brúk ikki allir skúlar FirstClass skipanina eins nógv. Bert í 2 skúlum siga allir næmingarnir seg brúka skipanina (Oyndarfjarðar skúli og Sankta Frans skúli), á nøkrum skúlum er fordeilingin ½ um ½ hvør brúkar skipanina og ikki, á øðrum skúlum siga flestu næmingarnir seg als ikki brúka skipanina (vit undrast). Til seinasta bólkin kann sigast, at tá ið vit tosaðu við næmingarnar, søgdu fleiri seg ikki kenna FC, aðrir søgdu at tey kendu skipanina, men antin ongantíð høvdu fingið password, ella at tey høvdu fingið hetta fyri langari tíð síðani, men høvdu gloymt hetta og tí ikki brúktu skipanina!!

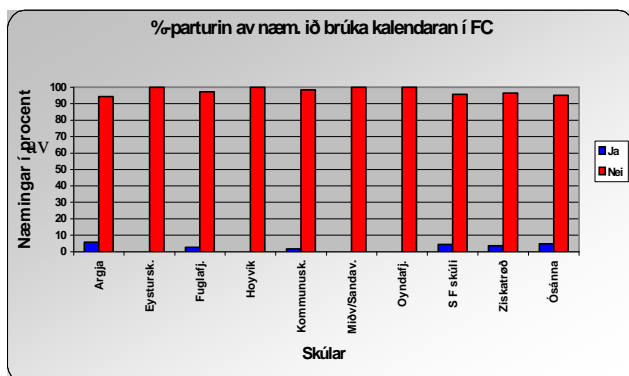
Talvurnar niðanfyrir vísa %-vísa talið av næmingum í brúka postskipanina, chatskipanina og kalendaran

Talva 28

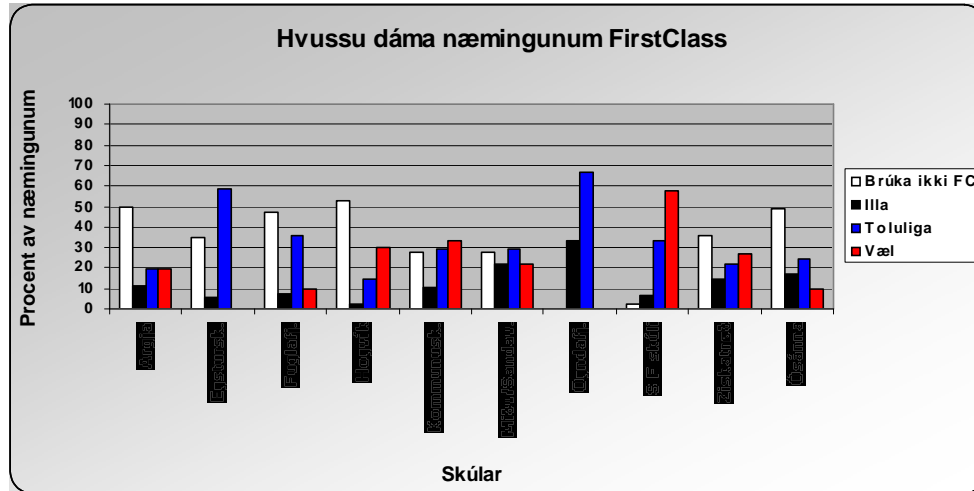
Talva 29

Talva 30

Talvurnar fyrir postskipanina og chatskipanina endurspeglar talvuni omanfyri ið vísir FC brúk á teimum ymsiku skúlunum. Seinasta talvan, - talvan yvir brúk kalendaranum, verður lítið og onki brúkt av næmingunum.

Hvussu dáma so næmingunum FirstClass skipanina:

Talva 31

Sum vit síggja í talvuni omanfyri, so er ymsikt hvuss næmingarnir á teimum ymisku skúlunum dáma skipanina. Vit meta hetta sigur eitt sindur um hvussu skipanin er presentera næmingunum av lærarunum á teimum ymisku skúlunum. Egnar royndir siga okkum, at kennir lærarin FC og kann vísa næmingunum á møguleikarnar hon rúmar, er víst at teir taka hana nærri at sær enn annars.

Viðmerkingar frá næmingum um telduviðuskiftini á skólum:

9. fl. dreingir:

- Ov fáar teldur / teldurúm í mun til talið av næmingunum
- Ein fartelda til hvønn næming
- Telduútbúnaðurin ov gamal
- Teldurnar ov seinar (out of date)
- Internetsambandið vánaligt
- Telduútbúnaðurin eiga at vera dagfórðar til einhvørja tíð
- Lærarnir eiga at duga betur (endurútbúgva seg um neyðugt)
- Ongantíð – ”tíðin gongur skjótari enn skúlin”
- Telurnar í skúlanum ”stinka”

9. fl. gentur:

- Feliri tímar í grundleggjandi teldulæru
- Draga teldurnar inn sum ein natúrligan part av undirvísingini
- Lærarnir ið hava telduundirvísing eiga at duga betur
- Lærarnir eiga betur at duga at hjálpa næmingunum
- Farteldur til allar næmningarnar
- Átti at veri natúrligur partur av undirvísingini frá 1. flokki
- Næmingar eiga at ansa betur eftir hvussu teir fara við teldunum
- Talið av teldum í teldustovuni veri til heilan flokk
- Fleiri telurúm, soleiðis at um tú arbeiddi við uppgávum, so eigur tú at sleppa framat fleiri tímar í slag
- Nakrar teldur (2-4) eiga at vera í hvørjum flokshøli

5. fl. dreingir:

- Ov nógvir næmingar - ov fáar teldur
- Nakrar teldur skulu vera í hvørjari skúlastovu
- Eina farteldu til hvønn næming
- Eiga at kunna lánt eina teldu um vit høvdu brúk fyri einari (útlán eins og bøkur á bókasavninum)
- Lærarnir eiga at duga betur
- Teldurnar eru alt ov seinar
- Slepp ov sjáldan at brúka teldurnar í skúlanum, tí lærarnir vit hava duga ikki við teldum og vilja tí ikki lova okkum
- Møguleika at veri dupluttíma í teldurúminum so vit kunnu fáa tað burturúr vit eiga (ov nógvir næmingar/flokkar í mun til tali av teldum)
- Telduútbúnaðurin alt ov vánaligur
- Ov fá ordulig spøl – sloppi at spælt meira
- Ok sum er
- Ongantíð

5. fl. gentur:

- Nakrar teldur eiga at vera í hvørjum flokshøli
- Eina farteldu í part
- Altíð fleiri teldur sum eru í órdan
- Feliri lærarar duga ikki at hjálpa um vit hava brúk fyri tí
- Lærarnir eiga ikki at kunna lesa privat brøv hjá næmingunum
- Teldurúmini við teldum til heilan skúlaflokk
- Fleiri teldustovur, soleiðis at vit sleppa framat tá ið vit hava brúk fyri tí
- Altíð onkur telda í órdan
- OK sum er

Niðurstøða.

Endamálið við hesi verkætlanini var at kanna teldudunýtsluna hjá ungum og børnum, bæði til egið brúk og brúk á skúlanum. Við stóra talinum av spurdum í mun til samlaða talið í aldursbólkinum, er grundlag fyrri at fáa eina neyva lýsing av teldubrúkinum hjá ungum og børnum í Føroyum. Vit halda, at vit hava mátt okkara máli at fáa lýst teldunýtsluna og telduviðurskipti hjá ungum og børnum í Føroyum.

Niðurstøðan er hendan:

- Næmingar í Føroyum brúka teldu heilt nógv, serliga til spøl
- Næmingar í Fø brúka nógv internetið uml. 2 – 4 ferðir um vikuna. Dreingir brúka internetið nógv til at downloada tónleik/film/spæl og at skaffa sær upplýsingar við, meðan genturnar brúka internetið at surfa og at chatta við.
- Næmingar brúka nógv ljóðforrit og forrit til spøl, serliga er tað dreingir sum brúka telduna til spøl..
- Næmingar dáma væl at chatta, seliga gentur í 9. flokksaldri og tað sum hugtekur tær mest við chatta við vinir og kenninga og at vera loyniligur, dreingir í 9. dáma væl at tvætla og fjasa tá teir chatta.
- Tá næmingarnir spæla telduspøl, spæla teir fyrri tað mesta einsamallir. Næstan allir spurdir næmingar hava fartelesfon, og veður fartelesfonin brúkt til at samtala við og eisini at senda sms við. Tey allarflestu eini 90% hava eina Nokia fartelesfon.
- Bert 37 næmingar av teimum 519, ið spurdir vórðu hava eina heimasíðu.
- Næmingarnir í 9. flokki, serliga dreingirnir, halda at skúlin ikki hevur nógv teldur at arbeiða við. Í 5. flokki er stóran óvísni, stórstiparturin heldur at tað eru nógv teldur á skúlanum, tað eru serliga genturnar sum siga tað.
- Viðvíkjandi hvat teir halda um hvussu skúlans teldurnar eru, vísti kanningin, at dreingirnir, serliga teir eldru, halda at teldurnar eru vánaligar og óbrúkiligar og at tær eru alt ov seinar. Genturnar halda hinvegin at teldurnar á skúlanum kunnu brúkast, og fleiri gentur í 5. flokki halda at tær eru góðar og skjótar.
- Næmingarnir halda at internetiambandið á skúlanum er gott og skjótt og er væl brúkiligt
- Næmingarnar brúka teldu á skúlanum av og á, og nakrir brúka tær eina til tvær ferðir um vikuna
- Tað vísir seg at verða tilvildarligt í hvørjum lærugreinum næmingar nýta teldu á skúlanum, tað er helst tí, at tað er so ymiskt sum førleiki hjá lærarunum er brúka telduna sum ein part av undirvísingini.
- Viðvíkjandi hvat næm halda um at lærarnir duga í teld/telduundirvísingini, sigur ein helvt av næm at nakrir duga væl, serliga er tað næmingarnir í 5. flokkunum sum halda at lærarir duga væl við teldu.
- Dreingirnir í 9. flokkunum halda, at læraranir duga illa eru vánaligir til teld/telduundirvísing.
- Tað verður spælt nógv á skúlanum, serliga er tað 5. flokkur, sum brúkar teldurnar á skúlanum til spøl, meðan í 9. flokki siga umleið helvtin av næmingunum at teir brúka teldurnar nógv til spøl.
- Tað er lítil og eingin munur á næmingarnir hvat viðvíkjur teldunýtslu hvar út landinum teir koma frá, tó síggja vit ein tendens at næmingarnir í høvudsstaðnum hava fleiri teldur og hava fleiri at ting á kamari sínum, og at dreingir hava meira elektronisk útgerð enn genturnar hava.

Teldunýtsla hjá børnum og ungum – innan og uttan skúlans gátt

Staðfestast kann burturúr kanningini at teldan er ein stórur partur av gerandisdegnum hjá børnum og ungum í Føroyum, vit meta at at tann føroyski næmingurin, er á sama støði og standa onki aftanfyri ungdómar á sama aldri í okkara grannalondum, sum eru millum tey mest framkomnu í heiminum. Til egið brúk hava føroysku næmingar mest framkomnu tøkna og tøkni til at samskifta við. Teir hava yvirhøvur fría atgongd til at nýta teldutøknina heima við hús. Vit kunnu rokna við at tá núverandi unga ættarlið er vaksið til, verður KT-tøknin ein nátturligur og sjálvsagdur partur av bæði arbeiðslívi og fríttíðarlívi teirra.

Tá tað ræður um teldur/telduundirvísing í skúlanum kunnu vit út frá svarunum frá næmingum siga at í dagsins skúla verður teldan nýtt tilvildarlíga og óskipað, tað gongur fram at ikki at á teim flestu skúlunum, um ikki øllum, at tað væntar ein skipaður teldupolitikkur á hesum øki. Næmingarnir meta at teir læra einki nýtt og sleppa alt ov sjáldan fram at arbeiða við teldurnar. Bæði kt-útbúnaður og førleiki hjá lærarum fylgja ikki við tíðini og fleiri næmingar siga í viðmerkingunum at teir meta seg duga líka um ikki betur enn flestu lærarar at nýta kt-tøknina.

At enda er at siga, at tað hevur verið spennandi og áhugavert at arbeiðt við verkætlanini, vit hava lært nógv um hvussu teldanunýtsla er yvirhøvur hjá næmingum í føroyska fólkaskúlanum, eisini hava vit fingið innlit í hvussu man brúkar telduforrit til at viðgera dátú og upplýsingar, vit fara til endans at takka okkar lestrarvegleiðara Petur F. Zachariassen fyri hollan kunnleika og leiðbeining í verkætlanini.

Juni 2004

Ingolvur Gunnarsson og Edvard Nielsen